

Wanneer is goed veilig?

— Cees Niemeijer en Anne Oosterbaan

In de jaren negentig bleek de bosbouw- en groen-voorzieningssector een van de onveiligste sectoren te zijn in Nederland. Verbetering van de werkomstandigheden in deze sector was dus hard nodig. Hierbij is de beschikbaarheid van goedgekeurde apparatuur en middelen een belangrijk aandachtspunt. Logo's helpen de aspirant-koper om iets goeds te kopen.

Het Duitse Kuratorium für Waldarbeit und Forsttechnik (KWF) is een belangrijke organisatie op het gebied van de verbetering van de bosbouwtechniek en arbeidsomstandigheden in de bosbouw. Het instituut biedt praktische hulp door onderzoek, bemiddelt tussen praktijk en industrie en zoekt oplossingen voor bosbouwtechnische problemen. Het KWF heeft een aantal werkgroepen voor keuringen: "Schlepper und Maschinen", "Geräte und Werkzeuge" en "Arbeitsschutzausrüstung, Kleidung und Personalwagen". Deze werkgroepen testen materialen, werktuigen en persoonlijke beschermingsmiddelen voor de bosbouw op veiligheid en gebruikerscomfort. Op verzoek van een fabrikant die materiaal ter keuring aanbiedt, worden laboratorium- en praktijktesten uitgevoerd. Voor de praktijktesten wordt het materiaal aangeboden aan testbedrijven die het product daadwerkelijk dragen of gebruiken. Die gebruikers letten op de eigenschappen die met veiligheid, milieu en ergonomie te maken hebben.

De werkgroep "Geräte und Werkzeuge" gaat over de testresultaten van ter keuring aangeboden (hand en kleine mechanische) werktuigen zoals kettingzagen, bosmaaiers, hulpmiddelen voor velling en ontakken en brandstoffen en smeermiddelen. De werkgroep "Arbeitsschutzausrüstung" behandelt de testresultaten van aangeboden persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's). In de werkgroepen zitten vertegenwoordigers van verschillende sectoren die zich direct of indirect bezighouden met veiligheid en ergonomie binnen de bosbouw. Zij zijn afkomstig uit of werkzaam bij bosbouwscholen, onderzoek, bosbeheer of

verzekeringsmaatschappijen. Vanuit het KWF wordt secretariële en organisatorische ondersteuning geleverd.

Nederlandse inbreng

Nederland was lange tijd vertegenwoordigd in de verschillende werkgroepen door medewerkers van Staatsbosbeheer (beheer), IPC-Groen (onderwijs en instructie) en Alterra (onderzoek). De laatste jaren neemt alleen Alterra nog deel aan de werkgroepen. Voor 2003 is een bewuste keuze gemaakt slechts aan de werkgroep Arbeitsschutzausrüstung medewerking te verlenen omdat met de resultaten van die werkgroep meer mensen bereikt worden dan alleen bosaanemers/-beheerders: een zeer groot deel van de in Nederland verkochte PBM's komt terecht bij "werkers in het groen" die zich toelagen op kleinschaliger beheer en onderhoud van bos, natuur en (stedelijk) groen. De ARBO verplicht werkgevers verplicht om voor doelmatige PBM's te zorgen.

Het testmateriaal wordt in principe over alle landen verdeeld, om een zo goed mogelijk beeld te krijgen. Of een land aan een bepaalde test kan of wil meewerken, is afhankelijk van de lokale situatie met betrekking tot werkgebied en werkzaamheden. Hierbij wordt gekeken naar terrein- en werkgebied (bergachtig, heuvelachtig, vlak werkgebied; droog/nat/kou; licht-, middelzwaar- en zwaarhout) en werkzaamheden (houtoogst, dunnen/zuiveren, uitslepen, klimmen, onderhoud, aanleg/verjonging bijvoorbeeld plantgaten boren) Zo zijn in ons land de laatste 3 jaar de volgende middelen getest bij bosaanemers en grote terreinbeheerders met eigen uitvoerend personeel: motorkettingzagen, elektrische kettingzagen, handzagen, velhevels, veiligheidsschoenen en laarzen, helmen (meestal als zogenaamde bosbouwcombi's, met gehoor- en gelaatsbescherming), veiligheidsbroeken, -jacks en -pakken, functioneel ondergoed en regenkleding.

KWF-Gebrauchswert

Over zowel de negatieve bevindingen, variërend

Bosbouwtechnische materialen met het logo KWF-Gebrauchswert voldoen bij de huidige stand van de techniek aan alle eisen. Het oordeel kan vergezeld gaan van aanbevelingen ter verbetering van het product. Het logo dat momenteel gebruikt wordt, vervangt de tot januari 2003 gebruikte FPA-(Forsttechnischer Prüffausschuss des KWF) eikel. Daarnaast is er het KWF-Test-symbool: dit wordt onder andere gegeven aan artikelen die in de niet-professionele bosbouw wereld gebruikt worden. Beide symbolen zijn voorzien van een datum-aanduiding.

Wat de beschermende kleding betreft, bestaat het goedkeurings-logo voor helmcombinaties, fleec kledingstukken en broeken, jacks en schoeisel met zaagbescherming. Voor een test-logo kunnen nat-werkkleding, (thermisch) ondergoed en overige kledingstukken, handschoenen, gezichts-/gelaatsbescherming en onderhoudsmaterialen in aanmerking komen.

Ook andere logo's

Met het systeem van de logo's kan iemand die iets goeds wil aanschaffen, erop vertrouwen dat een product dat voorzien is van een KWF-keurmerk ook werkelijk geschikt is voor het werk waarvoor het aangeboden wordt. Dit wil echter niet zeggen dat niet-KWF-goedgekeurd materiaal slecht is: als het op de beroepsmarkt voor bepaalde werkzaamheden aangeboden wordt, staat er een verplicht kenmerk op dat aangeeft dat het voldoet aan EN-normeringen. Zo moet er op zaagveiligheidschoeisel en -kleding bijvoorbeeld een motorzaaglogo met een klasse-aanduiding staan en het CE-teken en wordt ook signaalkleding voorzien van een kenmerk. Met het CE-teken toont de fabrikant aan dat het artikel aan de primaire veiligheidseisen en betreffende wettelijke bepalingen voldoet.

Voor meer informatie over KWF en de geteste materialen: www.kwf-online.de

Cees Niemeijer en Anne Oosterbaan werken bij Alterra

Keurmerk & markt

Om een beetje idee te hebben hoe het KWF-keurmerk in de markt ligt, vroeg ik twee bedrijven in de sector naar hun gebruik en ervaring ermee. Letten ze erop bij hun inkoop?

Walther van der Poel van Poel Bosbouwartikelen BV in Nieuw Millingen: "Ja, daar let ik wel op, alleen de vraag uit de markt is er eigenlijk niet. Ik heb de indruk dat veel klanten eigenlijk niet van het bestaan van dit keurmerk weten. Zelf heb ik het idee dat het CE-keur veel belangrijker zal worden, en op den duur misschien wel 90 % van onze artikelen zal betreffen. Dit Europese keurmerk overlapt, als het goed is, het KWF-keurmerk. Het CE-keur is er in drie gradaties: als een soort eigen verklaring van de fabrikant, als uitwerking van Europese richtlijnen en als hoogste niveau de keur voor zeer risicovolle producten. Als wij een modificatie in een bepaald product aanbrengen, zoals een bepaalde splits in een klimlijn, dan laten wij deze handelwijze extra certificeren volgens een EN-norm, waardoor onze wettelijke aansprakelijkheid zowel naar de klant als naar de leverancier toe gedekt is en we daarmee onze verantwoordelijkheid voor de veiligheid volledig genomen hebben."

Michel Mulder van Heigo Nederland BV in het Gelderse Elst: "Ja, bij ons is dat wel een inkoopspecificatie. Het is zelfs zo, dat in onze nieuwe kledinglijn op voorhand rekening gehouden is met de eisen die de KWF stelt. Daardoor zijn bijvoorbeeld in het ontwerp van de zaagbroek twee modificaties opgenomen, die de veiligheid en het comfort verhogen. Momenteel loopt de procedure voor certificering bij het KWF en ik verwacht eind dit jaar het officiële keurmerk te verkrijgen. Voor ons is dat een extra verkoopargument, boven op de wettelijk verplichte CE-keur." Waar wordt die kleding overigens geproduceerd? Mulder: "Dat is in oost-Europa".

Beiden vinden dat het toch van karakter Duitse KWF keurmerk niet leidt tot handelsbelemmeringen, in ieder geval hebben ze er nimmer iets van gemerkt. Op de KWF-website is goed te vinden welke producten een keur hebben en dat is duidelijk voor elke consument.

Ido Borkent,
redacteur Vakblad Natuur Bos Landschap